

Tekst 1

Uit de grotvergelijking: wanneer iemand een gevangene in de grot losgemaakt heeft.

1 “Οὐκοῦν κὰν εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν βλέπειν, ἀλγεῖν τε
2 ἂν τὰ ὄμματα καὶ φεύγειν ἀποστρεφόμενον πρὸς ἐκεῖνα ἃ δύνатаι
3 καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων;”

4 “Οὕτως”, ἔφη.

5 “Εἰ δέ”, ἦν δ’ ἐγώ, “ἐντεῦθεν ἔλκοι τις αὐτὸν βία διὰ τραχείας τῆς
6 ἀναβάσεως καὶ ἀνάπτους, καὶ μὴ ἀνείη πρὶν ἐξελκύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου
7 φῶς, ἄρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαί τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς
8 τὸ φῶς ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἔχοντα τὰ ὄμματα μεστὰ ὀρᾶν οὐδ’ ἂν ἐν δύνασθαι
9 τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν;”

10 “Οὐ γὰρ ἂν”, ἔφη, “ἐξαίφνης γε.”

11 “Συνηθείας δὴ, οἶμαι, δέοιτ’ ἂν, εἰ μέλλοι τὰ ἄνω ὄψεσθαι. Καὶ πρῶτον
12 μὲν τὰς σκιὰς ἂν ῥᾶστα καθορῶ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τά τε τῶν
13 ἀνθρώπων καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἶδωλα, ὕστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ τούτων τὰ ἐν
14 τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾶον θεάσαιτο, προσβλέπων
15 τὸ τῶν ἄστρον τε καὶ σελήνης φῶς, ἢ μεθ’ ἡμέραν τὸν ἡλίον τε καὶ τὸ τοῦ
16 ἡλίου.”

17 “Πῶς δ’ οὐ;”

18 “Τελευταῖον δὴ, οἶμαι, τὸν ἡλίον, οὐκ ἐν ὕδασι οὐδ’ ἐν ἀλλοτρίᾳ ἔδρα
19 φαντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ’ αὐτὸν καθ’ αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύναιτ’ ἂν
20 κατιδεῖν καὶ θεάσασθαι οἷός ἐστιν.”

21 “Ἀναγκαῖον”, ἔφη.

22 “Καὶ μετὰ ταῦτ’ ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ ὅτι οὗτος ὁ τὰς τε
23 ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ ὀρωμένῳ
24 τόπῳ, καὶ ἐκείνων ὧν σφεῖς ἐώρων τρόπον τινὰ πάντων αἴτιος.”

25 “Δῆλον”, ἔφη, “ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μετ’ ἐκεῖνα ἔλθοι.”

Het vervolg van tekst 1 staat op pagina 4; de aantekeningen staan op pagina 5.

26 “Τί οὖν; Ἀναμνησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης οἰκίσεως καὶ τῆς ἐκεῖ
27 σοφίας καὶ τῶν τότε συνδεσμοτῶν οὐκ ἂν οἶει αὐτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς
28 μεταβολῆς, τοὺς δὲ ἐλεεῖν;”

29 “Καὶ μάλα.”

30 “Τιμαὶ δὲ καὶ ἔπαινοι εἴ τινες αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ’ ἀλλήλων καὶ γέρα,
31 τῷ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα καὶ μνημονεύοντι μάλιστα ὅσα τε
32 πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἅμα πορεύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων δὴ
33 δυνατώτατα ἀπομαντευομένῳ τὸ μέλλον ἤξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν
34 ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ ζηλοῦν τοὺς παρ’ ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ
35 ἐνδυναστεύοντας, ἢ τὸ τοῦ Ὀμήρου ἂν πεπονθέναι καὶ σφόδρα βούλεσθαι
36 ‘ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἄλλῳ, ἀνδρὶ παρ’ ἀκλήρῳ’ καὶ ὅτιοῦν [ἂν]
37 πεπονθέναι μᾶλλον ἢ ‘κεῖνά τε δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν;”

38 “Οὕτως”, ἔφη, “ ἔγωγε οἶμαι, πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι ἂν δέξασθαι ἢ
39 ζῆν ἐκείνως.”

40 “Καὶ τότε δὴ ἐννόησον”, ἦν δ’ ἐγώ. “Εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος καταβὰς εἰς
41 τὸν αὐτὸν θᾶκον καθίζοιτο, ἄρ’ οὐ σκότους ἂν[α] πλέως σχοίη τοὺς
42 ὀφθαλμούς, ἐξαίφνης ἤκων ἐκ τοῦ ἡλίου;”

43 “Καὶ μάλα γ’ ”, ἔφη.

44 “Τὰς δὲ δὴ σκιάς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα
45 διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττει, πρὶν
46 καταστῆναι τὰ ὄμματα, οὗτος δ’ ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος εἴη τῆς
47 συνηθείας, ἄρ’ οὐ γέλωτ’ ἂν παράσχοι, καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ ὡς
48 ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἤκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ
49 πειρᾶσθαι ἄνω ἰέναι; Καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν
50 ταῖς χερσὶ δύναιτο λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτείνουσαι ἄν;”

51 “Σφόδρα γ’ ”, ἔφη.

Plato, Politeia 515d9-517a7

Aantekeningen

- regel 6 ἡ ἀνάβασις de weg omhoog
ἀνάτης steil
ἐξέλκω, *aoistus* ἐξείλκυσα eruit trekken
- regel 7 ὀδυνάομαι pijn voelen
- regel 27 ὁ συνδεσμότης medegevangene
- regel 33 ἀπομαντεύομαι voorspellen
- regel 35 ἐνδυναστεύω heersen
- regel 36 ὁ ἐπάρουρος landarbeider
θητεύω + *dativus* voor loon dienen
ἄκληρος zonder bezit
- regel 44 γνωματεύω onderscheiden
- regel 45 διαμιλλάομαι + *dativus* wedijveren met
ὁ δεσμότης gevangene
ἀμβλύωττω slecht zien